

ЕМіністерство освіти і науки України  
Сумський державний університет  
Навчально-науковий інститут фінансів, економіки та менеджменту  
імені Олега Балацького  
Кафедра економічної теорії

**INTERNATIONAL ECONOMIC RELATIONS  
AND SUSTAINABLE DEVELOPMENT**

**МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ  
ТА СТАЛИЙ РОЗВИТОК**

**MIEDZYNARODOWE STOSUNKI GOSPODARCZE  
I ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ**

**МЕЖДУНАРОДНЫЕ ЭКОНОМИЧЕСКИЕ ОТНОШЕНИЯ  
И УСТОЙЧИВОЕ РАЗВИТИЕ**

Матеріали

Міжнародної науково-практичної конференції  
(Суми, Україна, 5–6 травня 2017 року)



Суми  
Сумський державний університет  
2017

- системність, яка поєднує перспективи розвитку та розгляд можливих наслідків при прийнятті господарських рішень на мезо- та макrorівнях;
- універсальність, що враховує ризики різної природи та неоднакові наслідки їх мінімізації;
- модульність, тобто можливість використання стандартних процедур для несхожих ситуацій.

Існування в умовах ризику вимагає радикальних заходів щодо впровадження інноваційно-інвестиційних дій та максимізації розроблених заходів. Наявна картина в системі управління ризиками при обґрунтуванні перспектив розвитку та еколого-економічної безпеки свідчить про наступне: якщо проектам ще приділяється достатня увага, то питання еколого-економічної безпеки слабо розглядаються як на методологічному, так і на прикладному рівнях. При цьому, сучасні вимоги розвитку економіки потребують прискіпливої уваги з боку аналізу та оцінки стратегічних ризиків при розробці національного проекту, що дозволить окреслити напрямки та перспективи подальшого розвитку країни. На рівні регіонів, адміністративно-територіальних одиниць чи територіальних громад набувають вагомості питання конкретного господарювання з врахуванням питань еколого-економічної безпеки, адже від результатів прийняття рішень і залежатиме майбутні життєдіяльність і добробут населення.

## **МОДЕЛІ РОЗПОДІЛУ ФІНАНСОВИХ ПОТОКІВ ВІД РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОЕКТІВ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА**

**Гриценко Л.Л., проф.**

*Сумський державний університет (Україна)*

В сучасних умовах актуальною є проблема пошуку інноваційних механізмів реалізації інвестиційних проектів державно-приватного партнерства (ДПП), що дозволили б досягти оптимального розподілу соціально-економічних ефектів від інвестування та ризиків між учасниками ДПП. Представники державного сектору мають бути готові розділити з іншими учасниками свій надмірний та всеохоплюючий контроль над процесом інвестування державних програм, стратегічних і пріоритетних інвестиційних проектів та розподілити очікуваний дохід з приватними партнерами на паритетній основі. Враховуючи, що соціальні ефекти від інвестування є виключно суспільним надбанням та становлять сферу економічних інтересів держави, а не бізнесу, такий розподіл повинен базуватися на можливості збільшення частки приватних інвесторів у отриманні економічних ефектів для забезпечення рівної участі сторін у розподілі цілісного соціально-економічного ефекту державно-приватних інвестицій.

Ініціативи ДПП не лише здатні зберегти державні кошти, але й, що набагато важливіше, дозволяють державному сектору досягти високого рівня ефективності, який природньо є притаманним виключно приватному сектору економіки. Враховуючи це, доцільно в моделях реалізації інвестиційної взаємодії держави та бізнесу основну увагу приділяти системі розрахунку, структурування та перерозподілу фінансових потоків за інвестиційними проектами ДПП, яка має задовольняти інтереси усіх стейкхолдерів і забезпечувати зв'язок між отриманням очікуваного соціально-економічного ефекту та наданням інвестиційних ресурсів.

Моделі розподілу фінансових потоків в інвестиційних проектах ДПП мають базуватися на оптимальному співвідношенні ризику та прибутку від інвестування. При цьому прибуток має бути пропорційним ризику відповідного партнера в рамках партнерських відносин з приводу реалізації окремого інвестиційного проекту або інвестиційної програми як сукупності проектів. Узагальнення світового досвіду дозволяє виділити три базові моделі організації фінансових потоків та регуляторних дій в системі ДПП (з приватним управлінням проектом, з державним управлінням проектом, з державно-приватним управлінням проектом) та їх основні модифікації. Умови, що визначають доцільність та рекомендовану сферу їх використання, подано у табл. 1.

Таблиця 1 – Моделі розподілу фінансових потоків від реалізації інвестиційних проектів ДПП

Модель та її модифікації	Умови застосування	Сфера використання
Модель з приватним управлінням проектом	Рівень капітальних інвестицій незначний або передбачається участь декількох приватних співінвесторів	Система державних закупівель
з фіксованими виплатами державі	Соціальний ефект за проектом можна спрогнозувати з високою вірогідністю	
зі змінними виплатами державі	Соціальний ефект за проектом є непередбачуваним	
Модель з державним управлінням проектом	Значні інвестиційні потреби проекту, що не можуть бути задоволені за рахунок лише приватних інвестицій. Можливість поєднати державні інвестиції з високою ефективністю приватного сектору у сфері постачання суспільних послуг для громадян	Великі об'єкти у сфері готельного господарства та охорони здоров'я; організація роботи у великих аеропортах, залізничних станціях і в портах
з фіксованими виплатами приватним партнерам	Обсяг доходів не залежить від кількості послуг, наданих приватними партнерами	
зі змінними виплатами приватним партнерам	Обсяг послуг, що надаються приватними партнерами, визначає суму отриманих доходів	
Модель з державно-приватним управлінням проектом	Проекти, що вимагають значного обсягу капіталовкладень	Нафтопереробка, газовидобування, електроенергетика тощо
з фіксованими виплатами державі	Соціально-економічний ефект за проектом можна спрогнозувати з високою вірогідністю	
зі змінними виплатами державі	Соціально-економічний ефект за проектом є непередбачуваним	

Отже, запропоновані моделі організації фінансових потоків і регуляторних дій можуть ефективно використовуватися у вітчизняній практиці з метою підвищення ефективності державно-приватного співробітництва. Дані моделі можуть стати основою для структурування фінансових потоків та розподілу ризиків від реалізації інвестиційних програм та проєктів на умовах ДПП в Україні.

## ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ДЕФІНІЦІЇ «ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА»

**Денисенко М.П.**, д.е.н., проф., **Бреус С.В.**, к.е.н., доц.

*Київський національний університет технологій та дизайну (Україна)*

Сутність дефініції «економічна безпека», окремі аспекти, пов'язані з місцем, роллю економічної безпеки з позиції її ієрархічної підпорядкованості, історичної парадигми виникнення й розвитку, що характеризують та узагальнюють погляди науковців з різних точок зору на це поняття, знайшли відображення в наукових працях багатьох вчених.

Загалом, розуміння дефініції «економічна безпека» в працях авторів як і безпеки держави, пов'язане з національною безпекою. Зокрема, О. Макара зазначає, що в контексті горизонтальної структури державна безпека і національна безпека виступають як однопорядкові поняття, а вертикальної структури – державна безпека являється одним з рівнів національної безпеки [1]. Така характерна риса державної безпеки в ієрархії безпеки відноситься і до економічної, яка в сучасних умовах як і воєнна та політична є однією з важливих складових системи національної безпеки.

Перші згадки про безпеку з економічної точки зору присутні в праці Платона «Держава», в якій зазначено, що держава з достатком, а не надлишком, є ідеальною, однак у зв'язку з виникненням надлишкових потреб, виникають різноманітні конфлікти, розв'язання яких відбувається у результаті протистоянь, у тому числі воєнних, і у загальному підсумку держава перетворюється із «здорової» на ту, яку «лихоманить» [2].

Проблематика національної безпеки у взаємозв'язку з економічною безпекою на всіх рівнях є одним з центральних питань в дослідницькій діяльності науковців, що викликане певною мірою розвитком та нарощуванням процесів глобалізації. Термін «економічна безпека»,